

MIROLJUB

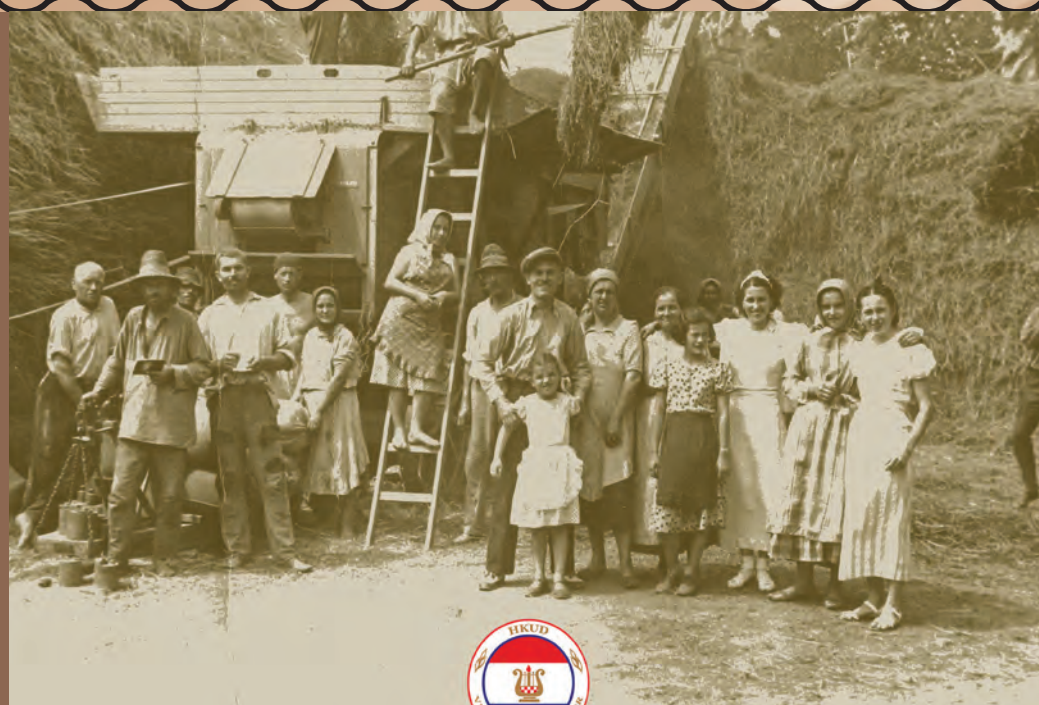


ISSN 1452-5976

GODINA: XXII.

SOMBOR, 2019.

BROJ 3 (87)



Hrvatsko kulturno umjetničko društvo
»Vladimir Nazor« Sombor

85. DUŽIONICA

Četvrtak, 18. srpnja 2019. godine, 20 sati
Gradski muzej Sombor
Izložba: 85 GODINA DUŽIONICE U SOMBORU

Petak, 19. srpnja 2019. godine, 20 sati
Hrvatski dom
Književna večer 25 god. ZVONIKA
Predstavljanje bandaša i bandašice

Nedjelja, 21. srpnja 2019. godine
9 sati okupljanje gostiju u Hrvatskom domu
10 sati sveta misa u crkvi Presvetog Trojstva
12:30 sati predaja kruha gradonačelnici Grada Sombora
14 sati risarski ručak

Pokrovitelj



GRAD SOMBOR



DUŽIONICA 1995. GODINE

NAŠE DUŽIONICE

Dužionica je narodni običaj kojim se obilježava završetak žetve i Bogu zahvaljuje za novo žito i novi kruh. Te zahvale stoljećima su bile u obiteljima, a od 1935. godine postale su u Somboru javne te slave zajedno crkva i narod. Obilježje svake dužionice su kruh, žito, bandaš i bandašica koji simboliziraju nekada najvrjednijeg risara i risarušu.

Završetak žetve slavio se između 50-tih i početka 90-tih godina na somborskim salašima-Bezdanski put, Gradina i Nenadić. Organizirane proslava na salašima više nema, a centralna proslava je u Hrvatskom domu i Crkvi Presvetog Trojstva u Somboru.

Prva dužionica 1935. godine bila je s brojnim konjanicima, barjacima, risarima i risarušama na ulicama Sombora. Bilo je godina kada je dužionica slavljena skromnije, ali tradicija nije prekidana. Posljednjih dvadesetak godina običaj je da povorka sudionika dužionice poslije svečane mise u crkvi Presvetog Trojstva prođe ulicama Sombora do zgrade

Županije gdje se kruh od novog žita predaje gradonačelniku grada.

Bandaši ovogodišnje 85. dužionice su Tomislav Čeljuska i Nikoleta Malenić, mladi ljudi će u ime svih nas zahvaliti Bogu za sve darove i kruh koje nam daje u izobilju, obavijestit će gradonačelnika da je žetva završena, donijeti kruh od novog žita i izvijestiti ga da kruha ima dovoljno za sve naše građane.

Kada smo 1996. tiskali knjigu skupine autora *Somborske žetvene svečanosti* tadašnji dopredsjednik Franja Krajniger je rekao mladoj generacija koja je tada preuzimala aktivnosti u Domu: „Kada je moja generacija poput vas stasala stari su rekli 'Vama dajemo u amanet da sačuvate dužionicu' i mi smo to učinili, svjedok je i ova knjiga. Sada je na vama da nastavite.“ Bilo je to prije četvrt stoljeća a sada smo mi u prilici predati običaj dalje mladima, i evo oni su se prihvatili posla, priredili nam lijepu dužionicu i želimo im sreću da tako nastave i sačuvaju dužionicu za dolazeće generacije.

Alojzije Firanj

IMPRESSUM

MIROLJUB (izlazi četiri puta godišnje)

List Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“,
25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26, Tel.: 025/416-019

Uredništvo:

Alojzije Firanj, glavni i odgovorni urednik lista;

Janoš Raduka, zamjenik glavnog urednika;

Marina Balažev, lektor-korektor;

Klara Šolaja-Karas, izbor fotografija;

Srđan Varo, tehnički urednik i prijelom teksta.

Zoran Čota,
Pavle Matarić,
Antun Kovač,
ing. Mata Matarić,
Šima Raič,
Bojana Jozić.

List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije broj 2583/2.2.1998.

Web: www.hkudvladimirnazor.com E-mail: vnazor@sbb.rs

E-mail(urednik): firanjalojzije@gmail.com

Tel.:(urednik): 065 2422925

Tisak: Galaksijanis, Lukovo

Naklada: 500 primjeraka

SABOR 2019.



Postupajući prema odredbama našeg Statuta, prema članku 26, zakazan je i održan redoviti Sabor Društva. U velikoj dvorani pred šezdesetak članova izabrano je radno predsjedništvo na čijem čelu je bio Emil Antunić, a Ana Ilić Panjković i Ivica Pekanović članovi, te Pavle Matarić zapisničar.

Nakon otvaranja Sabora pristupilo se radu prema dnevnom redu. Predsjednik Društva pozvao je nazočne da minutom šutnje odaju počast članovima Društva koji su preminuli između dva Sabora. Po drugoj točki dnevnog reda Marija Matarić je predložila, a Sabor je usvojio, dopunu Statuta koja se odnosi na proširenje djelatnosti u oblasti informiranja i medija. Predsjednik Društva je izvijestio Sabor da je Raduka Janoš podnio ostavku na članstvo u Upravnom odboru, te je predložio da se dosadašnja vršiteljica dužnosti tajnice Društva, Zalata Vasiljević imenuje članicom Upravnog odbora i tajnicom društva. Prijedlog je prihvaćen. Uslijedila su zatim izvješća pročelnika svih sekcija koja su pažljivo saslušana. Predstavljene

su brojne aktivnosti, a komentar pročelnika bio je da se moglo uraditi i više i bolje samo da je bilo više novca. Kome i koliko sredstava je prispjelo po aplikacijama na natječaje, koja institucija je vrednovala rad i koliko nas financijski podržala detaljnije je izvijestila Marija Matarić, koja je radila na tim projektima. Pročelnici su naglasili da postoji nedostatak aktivnih članova, što zbog nezainteresiranosti, što zbog smjene generacija. To je posebice vidljivo u folklornoj i tamburaškoj sekciji. Najveći pozitivan pomak događa se u dramskoj i sportskoj sekciji, kao i izdavačkoj zbog izdavanja knjige *Moj Nenadić* i nove koncepcije našeg lista *Miroljub*. Rad Savjeta za kulturu objasnila je predsjednica Bojana Jozić.

Uslijedilo je financijsko izvješće koje je podnio predsjednik Društva, jer redoviti podnosilac izvješća rizničar Društva nije bio nazočan. Financijsko izvješće iniciralo je mnoge diskusije po pitanju zašto od naših hrvatskih institucija imamo simboličnu financijsku potporu. Suprotno tome Grad Sombor nas je podržao znatno većim

sredstvima nego ranije. Podršku, slično kao i prijašnjih godina, dobili smo i od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH, kao i od Veleposlanstva RH u Srbiji. Prihodi od zakupnine nam život znače i zakupac redovito izvršava ugovorene obveze. Pored tih prihoda značajno je porastao i prihod od uplate članarine i od prodaje knjige *Moj Nenadić*. Bilježimo i prihode donatora.

Rashodi su nešto manji od prihoda, a u njima je značajna stavka rekonstrukcija dvorišnog dijela krovišta u iznosu od 490.000 dinara, izdavanje knjiga, isplata povrijeđenoj osobi po sudskoj presudi...

Zadovoljni smo, prije svega, jer smo se ponašali kao domaćini.

U ime Nadzornog odbora izvješće je podnijela Klara Šolaja Karas. Financijsko poslovanje ocijenila je kao točno i tako je i prihvaćeno. Nakon tog nastavilo se s diskusijama i prijedlozima za još bolji rad našeg Nazora u dolazećim vremenima. Glasovanjem nazočnih, izvješća su jednoglasno prihvaćena. Pristupilo se skromnom domjenku uz obvezne komentare o proteklom Saboru.

ing. Mata Matarić

COLORIT 19.

U subotu 25. 5. 2019. u prostorijama HKUD-a "Vladimir Nazor" u Somboru održana je likovna kolonija "Colorit 19."

Sudjelovalo je 12 slikara iz Sombora i Subotice, svih generacija: Ana Ilić, Vesna Uzelac Varićak, Ivan Šarčević, Anđelka Dulić, Josipa Križanović, Rudolf Sedlar, Stipan Kovač, Milorad Rađenović, Stana Libić, Vinka Gradinski, Branka Panić, Veroljub Pavić.

Naš prijatelj, snimatelj, Vladimir Omorac, ove godine bio je organizator susreta generacije 19. klase STVŠ Zagreb u Somboru te su, osim znamenitosti Sombora, posjetili i našu koloniju. Bilo je lijepo družiti se i prisjetiti nekih zajedničkih vremena. Načelniku Antunu Nemetu naknadno je u Zagrebu uručena knjiga "Moj Nenadić" koja ga je podsjećala na neko lijepo prošlo vrijeme. Vladimiru i njegovoj krasnoj klasi najsrdačnije zahvaljujemo.

Slikari su ostvarili umjetnički izraz zavidnog

nivoa. Pokazali su bogatu likovnu misao i opet potvrdili kako je umjetnost ljubav. Na tomu im veliko hvala.

Koloniju su popratili Zlata Vasiljević, Alojzije Firanj i Vladimir Omorac i napravili lijepe fotografije.

Za dobar okus paprikaša brinuo je Mišo Mračina, a o dobroj organizaciji Zlata Vasiljević, Zvonimir Lukač, Ema Mračina, Janko Vojvodić. Na kraju sve su zasladili naši stalni sponzori Ankica i Gojko Zeljko.

Svim sudionicima, u ime Društva, najsrdačnije zahvaljujem.

Janoš Raduka



FOLKLOR U STAROM ŽEDNIKU



Na poziv HKUD-a Kolo iz Subotice, naša je folklorna skupina 16. 6. 2019. nastupila na manifestaciji Festival folkloru u Starom Žedniku. Domaćin je pozvao još 6 društava iz raznih gradova Vojvodine koji su

prikazali svoje koreografije od bunjevačkih do vlaških igara. Lijepo su primljeni i gromko pozdravljeni naši folklorasi iako su bili najmanja skupina. Dobro uvježbane koreografije bunjevačkih igara uvijek izazivaju, pa su tako i ovom prilikom, izazvale oduševljenje pune seoske dvorane u Žedniku. Sklopljena su nova poznanstva i najavljeni novi susreti na sličnim manifestacijama.

Nakon dvosatnog programa domaćini su priredili večeru i zabavu te su se sudionici razišli puni lijepih dojmova na čemu posebno zahvaljujemo predsjedniku Kola g. Andriji Bašiću Palkoviću na primjerenoj organizaciji ove, hvale vrijedne, manifestacije.

Mata Matarić

GOSTOVANJE DRAMSKE SEKCIJE U ČOKI



Dramska sekcija HKUD-a Vladimir Nazor iz Sombora s predstavom Marjana Kiša Matora dica, gostovala je u petak, 21. lipnja 2019. godine, na 18. Ljetnim danima umjetnosti koji su trajali od 18. do 21. lipnja u Domu kulture u Čoki. Tu je bio zastupljen glazbeni, folklorni, dramski i likovni program za djecu i odrasle iz Novog Sada, Sombora, Kikinde, Sente, Ade, Čoke, Novog Itabeja, Novog Bečeja, Ostojićeva, Sanada, Debeljače i Mokrina.

Dani umjetnosti su otvoreni izložbom slika autorice Szabone Kozsa Nikolett iz Estergoma (Republika Mađarska), uz pratnju jazz grupe a završili su predstavom dramske

sekcije iz Sombora. Preljepu i veliku salu Doma kulture u Čoki teško je napuniti, pogotovo poslije puna četiri dane kulture i zabave ali oni gledatelji koji su bili uživali su u komediji koju su im priredili somborski glumci ne uzimajući u obzir brojnost publike.

Ovo je bilo drugo gostovanje dramske sekcije na ovoj manifestaciji u Čoki tako da su se glumci osjećali malo slobodnije poznavajući ovaj teren, publiku i ljude s kojima su već radili. Na završetku ovih dana umjetnosti i domaćini i gosti bili su zadovoljni očekujući i sljedeće Dane umjetnosti.

Antun Kovač

GOSTOVANJE DRAMSKE SEKCIJE U OSIJEKU



U subotu 22. lipnja 2019. godine somborski su dramci bili gosti udruge Šokačka grana iz Osijeka, gdje su izveli komediju Marjana Kiša "Matora dica". Višegodišnja suradnja sa Šokačkom granom iz Osijeka omogućila je dramcima iz Nazora da imaju osigurano gostovanje za skoro svaku novu predstavu koju pripremaju za MSADD koji se održava u listopadu u prostorijama HKUD "Vladimir Nazor".

Posjetitelja nije bilo na pretek, kako je već uobičajeno na kulturnim manifestacijama ali su bili odabrani i znali su nagraditi trud izvođača.

Gostovanje u Šokačkoj grani je dosta rutinsko pa i dosta posjetitelja na predstavama glumci već poznaju s raznoraznih susreta i s drugih sekcija. Stoga je za vrijeme druženja, nakon predstave bilo iskrenih i objektivnih razgovora o predstavi, o budućim željama i namjerama sekcije, o gostovanjima kao i o radu oba društva.

Predsjednik udruge dr. Marko Josipović i suradnici bili su zadovoljni predstavom a predstava se osobito dopala mr. Veri Erl, prethodnoj i počasnoj predsjednici ovoga društva, koja nije štedjela komplimenata.

Antun Kovač

DRAMSKA SEKCIJA HKUD–A VLADIMIR NAZOR GOSTOVALA JE U VITEZU

GROMOGLASNI PLJESAK ZA MATORU DICU

Na 4. Danima hrvatskog kazališta u Vitezu gostovala je i dramska sekcija HKUD–a Vladimir Nazor. Nazorovi dramci izveli su komediju Matora dica. Kazališni festival Dani hrvatskog kazališta u Vitezu utemeljen je prije četiri godine, a

Nazorovi glumci, gosti ovog festivala, bili su tri puta. Dokaz je to dobre suradnje i sada već prijateljstva koje vezuje HKUD Vladimir Nazor i Gradsko kazalište mladih iz Viteza. Ove godine pred publikom u Vitezu gosti iz Sombora su izveli komediju Matora dica, rađenu po tekstu Marjana Kiša. Od premijere koja je bila prošlog listopada u Somboru gostovanje u Vitezu

je bilo deveto izvođenje. A svaki novi izlaz na pozornicu uigravao je glumački ekipu, popravljao neke finese, unosio neke male novine koje dodaju dinamiku samoj predstavi i pojačavaju karaktere pojedinih likova.

Uigrana ekipa

Nakon izvođenja predstave u Vitezu Nazorovi glumci bili su složni u ocjeni da je poslije natjecanja na Zonskoj smotri u Crvenki to bila najbolja izvedba Matore dice, a poseban izazov je bio i stotinjak gledatelja. »Pamtim da su na nekim izvođenjima gledatelji pljeskali tijekom predstave, ali ne pamtim ovako dug pljesak na kraju. I ne samo pljesak, već su gledatelji pljeskali stojeći. To nam se još nije desilo«, kaže Klara Obeman. »Zadovoljna sam kako smo sve odradili. Držali smo tempo tijekom cijele predstave. Zadovoljna sam jer su se do sada dobro uigrali i glumci koji su nam se kasnije pridružili«, kaže Jolika Raič. »Stigli smo na vrijeme tako da smo se mogli odmoriti, na miru pripremiti scenu, jer naravno mi to radimo sami. A kada sve dobro krene to ponese i nas i onda do kraja sve ispadne onako kako baš i treba«, kaže Sofija Vuković. »Ideja je prvo bila da sin Mikica svog druga Šanjiku zove telefonom, ali se nekako bolje činilo da se Šanjika ipak pojavi na sceni. Kako nije bilo glumca ponudili su meni ulogu i eto tako i mene na pozornici«, kaže Josip Oberman. »Pridružio sam se u siječnju, dakle predstava je već bila postavljena. Prvo sam naizmjenično glumio s Markom Lončarom, a sada sam u ulozi sina Mikice. Sve bolje i bolje se uigravam. Jest na početku bilo malo treme, ali i to se kroz igranje prevaziđe«, kaže Miloš Gaćeša. Uz pobrojane glumce u predstavi igraju i Zvonimir Lukač, Dragana Gaćeša i Antun Kovač.

Dragi prijatelji

Više nego dobar domaćin ovoj glumačkoj ekipi bio je Ivan Sajević, voditelj Gradskog kazališta mladih Vitez.

»Gradsko kazalište mladih Vitez s našim prijateljima iz Sombora surađuje već od našeg prvog festivala, a kontakt smo uspostavili u Hercegovcu na Danima hrvatskog pučkog teatra. Kada smo osmišljavali Dane hrvatskog kazališta ideja nam je bila da u programu sudjeluju ne samo kazališta i Bosne i Hercegovine već i iz okolnih zemalja i to kazališta koja rade predstave na hrvatskom jeziku. U tu priču uklopio se i HKUD Vladimir Nazor i sada smo već, nakon toliko gostovanja postali pravi prijatelji te uzajamno razmjenjujemo posjete, ne samo na naše zadovoljstvo već i na zadovoljstvo gledatelja u Somboru i Vitezu«, kazao Sajević.

Članovi dramske sekcije u Vitezu boravili su dva dana. Prvog dana, 29. lipnja sudjelovali su na 4. Danima hrvatskog kazališta u Vitezu, a drugog dana posjeta domaćin im je priredio obilazak Etno sela Čardaci u blizini Viteza. Put Sombora dramci su krenuli puni lijepih dojmova, ne samo zbog uspješnog nastupa, već i zbog prijema domaćina koji su se potrudili za ugodan smještaj i boravak.

Zlata Vasiljević



ZONSKA SMOTRA U APATINU

U Apatinu je 15. lipnja 2019. održana Zonska smotra izvornog stvaralaštva a naša je mješovita pjevačka skupina, pod vodstvom Marine Kovač, nastupila s bunjevačkom izvornom pjesmom „Sa planine vitar duva“. U konkurenciji od 24 pjevačke skupine i instrumentalista s nestrpljenjem smo, nakon završetka programa, sačekali razgovor s gospođom Slobodankom Rac koja je bila selektor smotre. Uz par savjeta i sugestija naš nastup je vrlo dobro ocijenjen pa očekujemo plasman na Pokrajinsku smotru. Jesmo li se, ili nismo plasirali dalje znat ćemo nakon što se

završe sve Zonske smotre i nakon što selektori kažu svoju konačnu riječ.

Vesna Čuvarđić



PJEVAČI NA MEĐUNARODNOJ SMOTRI NACIONALNIH MANJINA

Naša višegodišnja suradnja sa SKD „PROSVJETA“ iz Zagreba, pododbor Darda i ove je godine urodila pozivom na međunarodnu smotru folklora nacionalnih manjina „DARDA 2019“ koja se održala 22. lipnja 2019 godine. Ovo je 13. godina kako se u Dardi održava ova smotra na kojoj svoje običaje i kulturnu baštinu predstavljaju nacionalne manjine iz Republike Hrvatske i zemalja iz okruženja. Ova tradicionalna kulturna manifestacija se održava povodom obilježavanja Dana općine Darda a ove je godine sudjelovalo 11 kulturno umjetničkih društava iz Hrvatske, BiH, Rumunjske i Srbije.

Zapažen i toplo primljen od strane sudionika smotre i publike bio je nastup naše ženske pjevačke grupe koja je pod upravom Marine Kovač prvi put predstavljala naše Društvo na ovoj smotri.

Predviđeni svečani defile sudionika smotre i nastup na vanjskoj pozornici pored jezera „Đola“ se uslijed kiše praćene

olujnim vjetrom nije mogao održati, te se program nastavio u dvorani Srednje škole što nije umanjilo želju niti utjecalo na sudionike da igrom i pjesmom prikažu dio svoje tradicije.

U nezavidnoj situaciji koja se nije mogla predvidjeti domaćini su se pokazali kao vješti organizatori i mi im se zahvaljujemo na srdačnom dočeku i prijateljskom ispraćaju.

Vesna Čuvarđić



PJESMOM NA MULTIKULTI 2019.



U nedjelju 30. 6. 2019. na III. multikulturalnom festivalu u Somboru pod nazivom Multikulti 2019. sudjelovala je i naša pjevačka skupina. Prije nastupa svi sudionici festivala su u svečanom defileu prošli glavnom ulicom našega grada sve

do zgrade Županije ispred koje se svaka udruga fotografirala. Po povratku na pozornicu uslijedio je bogat program u kojem su svoje plesove i običaje prikazala kulturno umjetnička društva iz Kljajićeva, Stanišića, Čonoplje, Stapara i Sombora. Naše Društvo je predstavljeno s nekoliko prikladnih pjesama ženske pjevačke sekcije uz pratnju Emila Antunića na gitari. Na kraju ove lijepe večeri nastupila je folklorna skupina iz Egipta koja je svojim atraktivnim nastupom pobrala veliki pljesak svih sudionika festivala ali i brojne publike. Odlično osmišljena manifestacija i bogat kulturno-umjetnički program pravo je osvježanje za vrele ljetne dane u Somboru.

Vesna Čuvarđić

TAMBURAŠKI KONCERT U HRVATSKOM DOMU



ĐACI ĐURE PARČETIĆA

U velikoj dvorani Hrvatskog doma 3. lipnja održan je koncert Somborskog tamburaškog društva koji je organiziran u povodu obilježavanja 25 godina od

osnutka i 35 godina mentorstva Đure Parčetića u poučavanju mladih tamburaša. U programu su sudjelovali učenici Muzičke škole "Petar Konjović" iz Sombor - odsjek tambura i etno odsjek, članovi Somborskog tamburaškog društva i vokalni solisti – Emil Antunić, Ana

Parčetić, Adel Bošnjak i Zvonko Mimi Markovinović, te brojni tamburaši koji su prošli »školu« Đure Parčetića. Na sceni je bilo više od 30 glazbenika. »U Hravtskom domu se 1984. godine pokazala potreba za jednim orkestrom koji bi pratio folklor, a kako sam ja već svirao tamburicu usudio sam se oformiti orkestar i tako je krenulo. Evo četvorica njih iz tog orkestra danas sudjeluju u ovom programu.«, kazao je Đura Parčetić.

Od te, 1984. godine, pod mentorstvom Đure Parčetića stasalo je nekoliko generacija tamburaša. Među nekadašnjim Đurini đacima su i prepoznatljiva imena tamburaške scene.

Koncert u Hrvatskom domu organiziran je u sklopu serije programa pod nazivom »Somborci svome gradu« koji priređuje Kulturni centar »Laza Kostić«.

Zlata Vasiljević

LIRA NAIVA 2019. U SURČINU

Hrvatska čitaonica i Bunjevačko-šokačka knjižnica Ivan Kujundžić pri Katoličkom društvu Ivan Antunović iz Subotice priredili su sedamnaesti po redu Pokrajinski susret hrvatskih pučkih pjesnika pod nazivom Lira naiva 2019. u Surčinu, a domaćin je bila tamošnja Hrvatska čitaonica Fischer.

Susret je održan u subotu, 25. svibnja, u Surčinu, u vjeronaučnoj dvorani župe Presvetog Trojstva, s početkom u 11 sati. Na velikoj pjesničkoj večeri s početkom u 17 sati predstavili su se autori iz Srbije i Hrvatske, a predstavljena je i knjiga izabranih stihova Lipi snovi – Lira naiva 2019., za koju je izbor sačinila profesorica književnosti Klara Dulić.

Na ovogodišnjem susretu pjesnika u Surčinu sudjelovalo je čak 65 pjesnika iz Srbije i Hrvatske. Njihove pjesme nalaze se u najnovijoj zbirci pjesama Lipi snovi, koja je tom prilikom i predstavljena. Ova poetska manifestacija utemeljena je 2003. godine sa željom očuvanja hrvatskog nacionalnog identiteta i hrvatskog jezika u njegovom standardnom obliku ali i u bunjevačkoj i šokačkoj ikavici. Na prvom susretu u Bunjevačkom kolu u Subotici održanom 28. lipnja, sudjelovalo je 17 pjesnika.

Za nas iz Nazora zanimljivo je da je tada od 17 sudionika nastupalo sedmero naših članova: Marija Matarić, Emilija Dorotić, Hermina Malković, Cecilija Miler, Antun Kovač, Katarina Firanj i Katarina Miloš.

Na ovogodišnjem susretu predstavljale su nas Katarina Firanj i Marica Mikrut (Kata i Antun Kovač bili su službeno odsutni). Na ovogodišnjem susretu bilo je puno mladih iz svih krajeva, stoga bih želio potaći mlade u Nazoru da se okušaju i da izraze svoje talente da ne ostanu vječno skriveni u njima.

Priredio: Alojzije Firanj



ALASI I BEĆARI



KUD Hrvata „Bodrog“ organizira manifestaciju Sastali se alasi i bećari koja se održala u subotu 8. lipnja u Monoštoru. Manifestacija je posvećena očuvanju tradicijskog načina kuhanja ribljeg paprikaša. Ova manifestacija ujedno nas je i podsjetila i na jedno od najstarijih zanimanja u Monoštoru koje je na pragu izumiranja a to je zanimanje alasa - ribara. Manifestacija je natjecateljskog karaktera i na njoj su sudjelovale ekipe iz Srbije, Hrvatske i Mađarske. Kuhanje paprikaša obavljalo se ispred doma kulture a središnji program nastavljen je u 19 sati u lijepo uređenoj sali koju su s puno pažnje i ukusa uredili članovi udruge Bodrog na čelu sa svojim predsjednikom Željkom Šeremešićem. Uz već poznate tamburaše i popularni bećarac priredili su domaćini i bogatu tombolu kako bi večer učinili što zanimljivijom.

Postoji teorija na se najbolji riblji paprikaš kuha uz Dunav od Baje do

Bogojeva. Međutim ovo ukusno jelo privuklo je mnoge sladokusce u široj okolini Dunava koji se žele ogledati u ovoj vještini i uživati u ribi iz „garavog kotlića“, koji se često služi i na bijelom stolnjaku od damasta. Vrsnih kuhara ima u mnogo širem prostoru nego ranije a da je ovo točno potvrdio je ovogodišnji susret „alasa i bećara“. Na čelu tročlane komisije bio je jedan Šokac - Zvonko Tadijan predsjednik KPZH-a „Šokadija“ iz Sonte. Jednoglasnom ocjenom žirija najbolji majstor na ovogodišnjem susretu je Mihajlo Mračina iz HKUD-a Vladimir Nazor iz Sombora koji je osvojio prvu nagradu na opću radost gostiju za njegovim stolom. Na pitanje Srijemaca, koji su probali najbolji paprikaš, da im otkrije tajnu pripreme Miša je šeretski odgovorio „A tko će vam otkriti tajnu formulu Coca-Cole?“.

Alojzije Firanj

ŠOKCI I BEČARCI

Udruga građana Urbani Šokci izdala je novu knjigu „Šokci i bečarci“ čije su autorice Marija Šeremešić i Milica Lerić. Promocije knjige su do sada održane u Baču, Sonti i Bregu.

„Pjeva se bečarac u Vojvodini i po Slavoniji već više od dva stoljeća, ali su Šokci u Bačkoj imali i imaju svoje načine izvođenja. U posljednjih desetak godina uočava se nestajanje starog načina izvođenja, izjednačava se izvođenje u takozvani građanski stil, jednoobrazni ili se bečarci uopće ne pjevaju. Zato ova knjiga o Šokcima i bečarcima ima zadaću sačuvati šokačke načine izvođenja tog glazbenog oblika koji i dalje živi u narodu, razvija se i mijenja, kao i sam život“, kaže Šeremešićeva.

Bečarac je najkraća a ujedno i najduža pjesma jer traje onoliko koliko traje inspiracija pjevača. Nekada su ljudi

bili vični tome, pa se bečarac pjevao u svim prigodama, a stihovi nastajali na licu mjesta. „Bečarac je živi oblik narodnog stvaralaštva, jer on i danas nastaje. Nije bečarac samo šokački. Pjevaju ga i starosjedioci u Vojvodini, pjeva se u Slavoniji. Razlika je u izvođenju. U Slavoniji i šokačkom Podunavlju pjeva se na bas. Vodeći melodijsku liniju bečarac izvodi jedan pjevač, što mu omogućava veću slobodu i mogućnost za variranje, koje zavise od glasovnih i izvođačkih sposobnosti pojedinca. Vodeći glas započinje pjesmu sam, a na početku drugog troakta javlja se grupa pjevača koja čini pratnju.“ kaže Milica Lerić

Tematika bečarca inspirirana je svakidašnjim životom i najčešće donosi informacije o sredini iz koje pjevač potječe, o ljudima i njihovim životu.

Priredio: Alojzije Firanj



Mladi članovi HKUD- a »Vladimir Nazor« Marko i Radoslav Karas Šlaja nagređni su na Međunarodnom likovno-literarniom natječaj Iserlohn - Essen – Lovas – Karaševo na temu »Duga«. Natječaj je bio raspisan za djecu Hrvata u iseljeništvu i djecu iz Hrvatske u dobi od 1. do 8. razreda osnovne škole .

Marko, i Radoslav osvojili su drugu nagradu u kategoriji učenika od 5. do 8. razreda. Njihove mentorice bile su učiteljice Anđelina Topić i Jasmina Šestak

DUGA

*Kiša meni nije tuga
Sunce zas`ja - evo duga!
Ovo duga divnih šara
u duši mi maštu stvara.
Plava blista u slobodi
ljubičasta srcu godi.
Zelena se s`trave diže
u obližnju šumu stiže.
Žuta na toplinu liči
i najviše Suncu sliči.
A crvena kad zasija
od svih boja veselija!
Ta je boja i ljubavna
ona mora da je sjajna.*

Radoslav Šolaja Karas
7. razred, Srbija

HKUD „Vladimir Nazor“ Sombor,
vnazor@sbb.rs
Venac Radomira Putnika br. 26
Mentori: Anđelina Topić
i Jasna Šestak

DUGA II

*Uvijek kada kiša pada
u meni se rodi nada.
Odmah kad Sunce dođe
cijelim nebom duga prođe.
Da je mogu dohvatiti
i u klupko namotati,
kad su neki tmurni dani
da mi klupko dušu hrani.
A kad nekog mori tuga
da mu dam k`o dobrog druga,
da mu klupko poji oči
od radosti da poskoči.*

Marko Šolaja Karas
6. razred, Srbija

Sombor, Monoštorska 10,
OŠ „Ivo Lola Ribar“
Mentori: Anđelita Topić
i Jasmina Šestak

Paul Throne

*Ima zgodno ime i prezime
madak je to za mloge ružno,
pošteni ljudi mrzu to ime
ali je za njega to nužno.*

*Čovek brez morala je praktičan,
široke su mogućnosti njegove,
na raspolaganju je noć i dan
svom gazdi da ispuni snove.*

*Primunduri se iz čista mira
moždak bolje nego kameleon,
krajnji cilj mu je da diplomira
i postane savršeni poltron.*

Antun Kovač



ISHRANA KOD POVIŠENIH VRIJEDNOSTI MASNOĆA U KRVI

~ pripremila spec. dr. med master Marija Mandić rođena Matarić ~



Znanstvene studije su potvrdile da su ljudi, koji se pridržavaju određenih pravila u načinu ishrane, zdraviji od onih čije prehrabene navike nisu u skladu s tim pravilima. Osim što se tako preveniraju mnoge kardiovaskularne bolesti kao što je npr. infarkt pravilna ishrana kod bolesnika s povišenim vrijednostima masnoća u krvi dovodi i do gubitka na težini, smanjenje vrijednosti kolesterola i triglicerida te poboljšanja stanja masne jetre kojeg ovi bolesnici najčešće imaju. Mnogi opisuju ovaj način ishrane kao mediteranski, ali se on može primijeniti i kod nas s našim namirnicama. U daljem tekstu ćemo grubo navesti koja je dozvoljena, a koja je zabranjena hrana kod bolesnika s povišenim vrijednostima masnoća u krvi.

POVRĆE: preporučuju se sve vrste kuhanog povrća pripremljene bez masnoće, sve salate, soja i proizvodi od soje. Ne savjetuje se upotreba veće količine krumpira, a najbolje je koristiti kuhani krumpir i pečen u ljusci.

VOĆE: dobre su sve vrste voća osim veće količine jezgrastog voća i sjemenki, kandiranog i sušenog voća.

ULJA I MASTI: preporučuje se maslinovo, sojino, kukuruzno i suncokretovo ulje, a ne margarin i mast.

MESO, RIBA, JAJA: ne preporučuje se masna svinjetina, janjetina, iznutrice i bilo koje vrste mesnih prerađevina. Dobro je koristiti: ribu, puretinu, piletinu, dimljenu šunku, pršutu, divljač, govedinu, teletinu... Od jaja koristiti bjelance zato što žutanjak sadrži mnogo kolesterola.

MLIJEKO I MLIJEČNI PROIZVODI: najbolje je koristiti mliječne proizvode od kravljeg mlijeka i kravlje mlijeko s manjim postotkom mliječne masti. Ne preporučuje se ovčje mlijeko, vrhnje, šlag i punomasni sirevi.

ZAČINI I PIĆA: mogu se koristiti svi začini osim majoneze i kečapa, a od pića treba izbjegavati sva alkoholna pića, gazirane sokove, sokove iz tetrapaka i crni čaj.

SLATKIŠI: što je moguće manje koristiti šećer, puding, čokoladu, sladoled i kolače jer oni također utiču na porast vrijednosti masnoća u krvi.

KRUH, PECIVA I TJESTENINE: prednost treba dati kruhu od žitarica od cijelog zrna, proji, riži, tjestenini, dvopeku i ljuskicama.

Ovim načinom ishrane spriječit će se neželjene komplikacije hiperlipoproteinemije, produžit ćemo sebi život i učiniti ga kvalitetnijim.

Na kraju, ali nikako najmanje bitno, preporučuje se potpuni prestanak pušenja.





BEĆARCI

*Aoj snajo što si tako tužna,
lep je bata ni ti nisi ružna.*

*Oči moje na vrh glave stojte,
muža nemam majke se ne bojte.*

*Misli mama da ja spavam sama,
ja trojicu puštam u sobicu.*

*Sad je naša dovedena snaša,
ajde svekre izvedi rovaša.*

*Ja sam strina a imam i cicu,
nikom nedam al' daću je stricu.*

*Ala nam se uredila kuma,
umila se u sedam sapuna.*

Danica Firanj

VICEVI

HITNE POPRAVKE

Na vrata domara jednog jutra pozvoni majstor vodoinstalater i upita: „Na kom katu je Ferdo Jurić“?

„Stanovao je na četvrtom katu, ali se prije tjedan dana odselio.“
odgovori domar. „Eh što su ti ljudi! Naruči te hitno da dođeš, a kad dođeš – njega nigdje!“

DOBAR RAZLOG

„Jozo, ja tebe uopće ne razumijem. Stalno kukaš kako nemaš novca, na sve strane posuđuješ, a voziš se u najnovijem Ferariju od 220 konjskih snaga.

„Što tu ima nerazumljivo? Pa to je jedni način da pobjegnem onim koji me ganjaju da im vratim posuđeno.“

DA JE BAREM ZNAO

„Gospodine odvjetniče, kada sam vidio kako me uspješno branite i kako ste me sjajno obranili, došlo mi je žao što nisam pronevjerio više.“

NEMA NIKOGA

Došao Pero kod Janka u posjet. Kuca na vrata, a iz kuće neko šapatom progovori.

„Nema nikog doma.“

„Kako nema, kad je ispred vrata puno cipela?“ čudi se Pero.

„Mi otišli bosu.“ Čuje se tihi glas iz kuće.

ČIJI JE STOL?

Jedan konobar iz restorana se ozbiljno povrijedio i hitno je prebačen u bolnicu pa odmah stavljen na operacijski stol. Kad je prepoznao jednog doktora koji je često dolazio u njegov restoran, on stane kukati:

„Pomagajte, doktore, ako Boga znate!“

A doktor, koji ga je isto tako prepoznao, samo mu mirno reče: „Žao mi je ali ovo nije moj stol! Sačekajte mog kolegu, brzo će on!“

Mihajlo Mračina

ANEGDOTE

PODRUG KILE

U vrime kada još nije bilo zamrzivača ljudi koji su imali josaga znali su subatom kad triba mesa pa i novaca zaklati ovcu nazime june ili tako štogod pa bi višak prodali u komšiluku.

Joso je jedne subate zaklo ovcu i razglasio prodaju mesa.

Petrona koja je imala obitelj od petoro čeljadi pošalje najmlađu curicu da donese podrug kile mesa za nediljnu užnu.

Ana je već razmišljala svojom glavicom pa nije tila reći tako starinski već je rekla malo savremenije, dajte mi pola kile mesa.

Joso se malo iznenadio pa je pito ponovo a ona potvrdi mama je rekal pola kile.

Kada je vidila meso mama zapita:

„Šta nije bilo više mesa?“

„Ima dosta mesa ja sam tražila pola kile.“

„E onda idi pa donesi još jednu kili da dude podrg“ Nasmije se Petrona.

A ŠTA TI ČEKAŠ

Ljudi kada dođu u neke ozbiljnije godine vole se obezbediti i za odlazak na onaj svijet da ne opterećuju dicu. No ne valja se ni rano obezbediti i to može biti problem.

Adam je izškuliro sina posto je zubar u selu, lipo misto lip momak al' se latijo bečarluka. Godine prolaze on sve više pije pa ga nalaze i u šancu. Sramota oca pa će korit sina:

„Imaš tako lip poso ugledan si čovik a piješ i spava u šancu — šta čekaš kad ćeš se opametiti?“

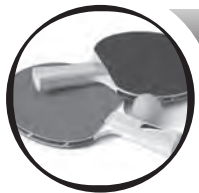
A sin će ljutito:

„A šta ti čekaš, nova kripta je već dve godine prazna.“

Alojzije Firanj

ŠAH

Šahisti društva će se tijekom ljetnih mjeseci sastajati jednom tjedno, četvrtkom, i igrati šah u sportskoj prostoriji društva. Točan datum početka i vrijeme bit će istaknuto na oglasnoj ploči.



STOLNI TENIS

Stolnotenisači su održali tradicionalni turnir, IX. po redu, Memorijal Stipan Bakić. Turnir se igrao u nedjelju 5. 5. 2019. godine u velikoj sali društva na pet stolova u trajanju od 9 do 16 sati. Sudjelovalo je 20 odraslih igrača i po prvi put 8 djece uzrasta od 9 do 12 godina. Turnir se igrao na dva dobivena seta po grupama od po pet igrača. Poslije vrlo dobre igre svih stolnotenisača u polufinalu su se sastali Tomasović- Kovčín i Cvetićanin-Mucić. Poslije zaista dobre igre u finale su se plasirali Cvetićanin – Kovčín. Cvetićanin je zasluženno osvojio prvo mjesto na debiju na ovom turniru. Višegodišnji sudionik ovog turnira Kovčín zaslužio je drugo mjesto a svaki turnir je korak bliže osvajanju naslova prvaka. Treće mjesto podijelili su Mucić i Tomasović također višegodišnji sudionici turnira.

Ove godine po prvi put su na turniru sudjelovali i gosti iz Republike Hrvatske i to Osječani kao i gosti iz Novog Sada. Naši tradicionalni sudionici iz Apatina, Prigrevice, Stapara, Bezdana i Sombora i ove su godine bili s nama. Turnir je protekao u fer igri i

korektnom odnosu svih igrača na čemu im iskreno zahvaljujem.

Kod djece rezultat nije bio u prvom planu nego je naglasak bio na tomu da svatko igra sa svakim a na kraju svi su dobili zahvalnice i medalje. Bio je to dar organizatora za uspomenu na njihovo prvo sudjelovanje uz nadu da im to nije kraj nastupa. Turnir su odigrali: Tomasović K., Oršovai V., Matijević , Mrđenov, Lukiček, Kovčín V., Ranisavljević, Varo M., Varo S., Odobašić, Kubatov, Cveticanin, Simić, Erkić, Bandobranski, Mucić, Keseić, Kolar, Milošević, Vujević. Mali stolnotenisači bili su: Šolaja Marko, Patarica Filip, Milošević Filip, Dikić Ana, Dmitrović Stevan, Matarić Vid, Josić Milan , Šolaja Radoslav. Nadam se da su ova djeca zalag nastavka stolnotenisačke igre u našem društvu i volio bih da do godine bude više takvih igrača.

Turnir su uspješno organizirali i vodili: Zvonko Eustahija glavni sudac turnira,

Gašpar Matarić zapisničar te Pavle Matarić pročelnik sportske sekcije.

Hvala upravi društva na čelu s Matom Matarićem na podršci u organizaciji turnira.



LAĐARI „SALAŠARI SOMBORSKI“



Veslačka ekipa HKUD-a V. Nazor sudjelovala je na Dragon boat festivalu u Beogradu na Adi Ciganliji, 11. svibnja ove godine. To je bilo drugo sudjelovanje na toj manifestaciji. Poslije prošlogodišnjeg potapanja ove je godine ekipa u sastavu: Mandić Marija, Gorana Koporan, Jelena Ademi, Ivana Filipović, Jozić Bojan, Mandić Danijel, Gaspar Matarić, Keresteš Petar i Paštrović Nikola uspješno izveslala zadanu rutu i na kraju osvojila odlično peto mjesto u jakoj konkurenciji. Organizator je vrlo zadovoljan našim nastupom i već nas je pozvao na novo sudjelovanje na prvenstvu države. Također, zamolio nas je za pomoć oko čamca za treninge kao i za pomoć profi trenera što je novi izazov za lađare Salašare somborske kao i za društvo i njegovu upravu. Za nas je to bio vrlo važan nastup zbog promocije društva i lađara u našem glavnom gradu.

Dalje su naši veslači nastupili u Bezdanu, 18. 5. ove godine, u natjecanju u veslanju zmajevog čamca. Ekipa salašara natjecala se u dvije discipline pri čemu je muška ekipa osvojila prvo mjesto a mješovita ekipa (4 djevojke i 6 momaka) osvojila je treće mjesto.

Osvajanjem ovih mjesta lađari su dokazali da su postali ozbiljna i perspektivna ekipa koja ima ozbiljne ambicije u svom radu.

Za lađare na ovom su natjecanju veslali: Dajana Korpar, Ivana Saulić, Jelena Ademi, Gorana Koporan, Gašpar Matarić, Ivica Pekanović, Danijel Mandić, Bojan Jozić, Nikola Paštrović, Nemanja Delić, Filip Miler, Tomica Vuković i Antonio Gromilović.

Poslije ovog uspješnog nastupa i odlično izveslanog vremena od

organizatora KK Bezdani g. Tibora Levente uslijedio je poziv da nastupamo u Mađarskoj na državnom prvenstvu u Dragon boatu. Lično sam bio sumnjičav u vezi ovog nastupa, jer je on u Mađarskoj vrlo popularan i ima puno klubova. No, hvala Bogu, moje sumnje su bile neopravdane i mi smo ZABLISTALI u Tolmi.

Republika Hrvatska Zagreb – Jarun
25. 5. 2019. godine

U pripremi za ovaj nastup bilo je puno poteškoća zbog nemogućnosti jednog dijela lađara da sudjeluje u natjecanju. Razlozi za odustajanje od puta u Zagreb bili su velikim dijelom opravdani: svatovi, prva pričest i rad na radnom mjestu. Na ovoj manifestaciji sudjelujemo od početka i za nas je vrlo bitna, poslije maratona lađa na Neretvi ovo je možda najvažnija manifestacija. Zato smo skupili ekipu iz Sombora, Zagreba i Komina i nastupali na Jarunu pod našom zastavom HKUD-a Vladimir Nazor iz Sombora. Posadu lađe su činili veslači koji su veslali za nas na prethodnim maratonima. Samim tim što je ekipa bila tako mješovita nismo mogli ni računati na visok plasman. Najvažnije je da smo nastavili naše sudjelovanje na ovoj prestižnoj manifestaciji a na kraju nismo bili ni posljednji.

Iz ovog smo izvukli pouku da moramo povećati broj veslača tako da uvijek možemo nastupati u punom sastavu. Nastupali su: Gašpar Matarić, Danijel Mandić, Kirasić Miroslav, Pekanović Ivica, Nemanja Delić, Dugandžić, Marko Matarić, Burić, Tomislav Vukov, Matija Matarić

*Pročelnik sportske sekcije
Pavle Matarić*

IZVJEŠĆE O SUDJELOVANJU VESLAČA HKUD-A VLADIMIR NAZOR SALAŠARI SOMBORSKI NA 5. PRVENSTVU MAĐARSKE U DRAGON BOAT VESLANJU S POSADAMA OD 10 ČLANOVA.

Dana 22. 6. 2019. u mađarskom mjestu Tolna održano je gore navedeno natjecanje na kome je sudjelovalo više stotina veslača iz čitave Mađarske. Naše društvo je predstavljala ekipa Salašari somborski popunjena dvama veslačima iz Bezdana. Ekipa se natjecala u dvije kategorije: muškoj i mješovitoj sa 6 muškaraca i 4 djevojke. Mušku ekipu su činili: Danijel Mandić, Petar Keresteš, Ivica Pekanović, Nemanja Delić, Srđan Radmilović, Nikola Paštrović, Siniša Kirasić i Gašpar Matarić s još dvoje veslača iz Bezdana. Mješovitu ekipu su činili Marija Mandić, Jelena Ademi, Gorana Koporan, Dajana Korpak, Gašpar Matarić, Danijel Mandić, Petar Keresteš, Nemanja Delić, Ivica Pekanović i Srđan Radmilović.

Natjecanje se odvijalo na dužinama staze od 200 metara i na stazi od 2 kilometra. Na kraćoj distanci su se prvo odvijale pojedinačne utrke u kojima su se ekipe borile za ulaske u finalna natjecanja na osnovu ostvarenog rezultata. Na dužoj distanci odvijala se samo jedna utrka u kojoj se svakoj ekipi pojedinačno mjerilo vrijeme na osnovu kojeg su kasnije zauzimala mjesto u određenim kategorijama. Mi smo bili raspoređeni u grupu amatera u koju realno i spadamo, imajući u vidu da su sve ostale ekipe bile iz registriranih klubova.

Natjecanje se odvijalo na rukavcu rijeke Dunav koji je opremljen neophodnom infrastrukturom za održavanje kako treninga veslača tako i najzahtjevnijih veslačkih natjecanja.

Prije nekoliko godina na ovom je mjestu održano i svjetsko prvenstvo u veslanju. Inače je ovo jedna od 3-4 baze na kojima veslači reprezentacije vrše pripreme prije odlaska na važna natjecanja. U takvoj atmosferi, na obalama je bilo nekoliko tisuća promatrača. Prvo je nastupila muška posada u trci na 200 metara. Ostvaren je plasman u 'C' finale s trećim vremenom među amaterskim ekipama. U finalnoj trci u kojoj, rame uz rame, vesla šest posada uz zvuke bubnjeva, što predstavlja veličanstven prizor, osvojili smo PRVO mjesto s najboljim vremenom među amaterskim ekipama. Ovo je bilo dovoljno za treće mjesto i brončanu medalju. Nakon muških posada nastupile su mješovite ekipe. Istim redoslijedom utrke osvojeno je sudjelovanje u 'D' finalu i solidan plasman na sredini tabele.

Trka na 2000 metara započinje tako što 6 ekipa kreće u intervalima od minute i svakome se vrijeme mjeri pojedinačno. Naša muška ekipa je imala odličnu trku s mnogo intenziteta i preokreta da bi na kraju zauzela fantastično drugo mjesto među amaterskim posadama! Nedugo poslije muške posade nastupila je i mješovita ekipa koja je svojim veslanjem potvrdila da je ova naša mješovita ekipa dogurala daleko i da se u budućnosti mogu od nje očekivati sve bolji i bolji rezultati!

Kao šlag na tortu došlo je proglašenje pobjednika na kojemu smo pred stotinama veslača i gledatelja najavljeni kao PRVA ekipa izvan Mađarske koja je osvojila medalju na njihovom prvenstvu!

Veliku zahvalnost dugujemo prijateljima iz Bezdana koji su nam pomogli da popunimo mušku ekipu veslača i koji su nam bili paričar i bubnjar u svim trkama tog dana.

Gašpar Matarić



OBE POSADE SA DRAGON BOAT VESLANJA